

LIETUVOS DAILĖS MUZIEJUS

NACIONALINĖ KULTŪROS ĮSTAIGA

Didžioji g. 4, LT-01128, Vilnius, tel. (8 5) 262 80 30, faks. (8 5) 212 60 06, el. p. muziejus@ldm.lt
Juridinių asmenų registro kodas 190756087, PVM mokėtojo kodas LT907560811

Informacinis pranešimas

2018-09-07

VILNIAUS PAVEIKSLŲ GALERIJOJE – LIETUVOS DAILĖS MUZIEJAUS PARODŲ CIKLO „VILNIAUS GATVĖS“ PIRMOJI PARODA „PILIES GATVĖ“

Rugsėjo 13 d., ketvirtadienį, 17 val. Vilniaus paveikslų galerijoje (Didžioji g. 4, Vilnius) atidaroma Lietuvos dailės muziejaus parodų ciklo „Vilniaus gatvės“ pirmoji paroda „Pilies gatvė“ (veiks iki lapkričio 20 d.).

Spaudos konferencija vyks rugsėjo 13 d., ketvirtadienį, 11 val. Joje dalyvaus Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys, projekto vadovė dr. Margarita Matulytė, kuratoriai Justina Augustytė ir Donatas Snarskis, fotografas Tomas Kapočius, garso kūrėjas Marius Juknevičius, dailininkas Žilvinas Jagėla, ekskursijos autorius Jurgis Atroškevičius.

Paroda „Pilies gatvė“ pradeda Lietuvos sostinės įkūrimo 700-osioms metinėms pažymėti skirtą Lietuvos dailės muziejaus parodų ciklą „Vilniaus gatvės“. Reikšmingo Vilniaus jubiliejaus 2023 m. išvakarėse vykdomu miesto sociotopografiniu muziejiniu tyrimu siekiama atskleisti gatvių raidą, jų kultūrinį ir kalbinį heterogeniškumą, atspindėti įvykius, reiškinius bei kasdienybę, supažindinti su senaisiais sostinės gyventojais. Šešerius metus trukiantis parodinis projektas (kuratoriai Margarita Matulytė, Justina Augustytė ir Donatas Snarskis) vilniečius bei miesto svečius supažindins su svarbiausiomis senamiesčio gatvėmis.

Kaip formavosi senosios Vilniaus gatvės, kokia jų istorinė sankloda, kokios politinės ideologijos darė joms įtaką, koks gyvenimo būdas ir įpročiai siejo jų gyventojus, kaip per septynis amžius kito miestiečio tapatybė bei įvaizdis – atsakymų į šiuos ir kitus klausimus bandoma ieškoti memorialiniame palikime, egodokumentuose, ikonografijoje, mūsų dienas pasiekusiuose artefaktuose. Parodose miesto gatvė, kaip kultūros reiškinys, tampa muziejinės ekspozicijos objektu, kuris atskleidžiamas, pasitelkiant įvairias medijas. Pirmą kartą Lietuvos muziejų praktikoje yra kaupiamas gatvių autentiško garso archyvas, kurį jungiant su retrospektyviais įrašais, kuriamos garso instaliacijos (autorius Marius Juknevičius). Po 100 metų pertraukos tęsiamas žymaus Jano Bułhako 1912–1915 m. vykdytas tikslingas architektūros fotografavimas, išplečiant urbanistinę fotodokumentavimo programą bei fiksuojant šiandienos socialinį gyvenimą (fotografas Tomas Kapočius). Kuriami unikalūs gatvių sociotopografiniai planai (dailininkas Žilvinas Jagėla) bei juos papildantis internetinis puslapis (sprendimo autorius Arnoldas Urbelis), rodoma kino kronika (vaizdo montažo autorė Julija Matulytė), rengiamos ekspozicines sales su natūra jungiančios ekskursijos (autorius Jurgis Atroškevičius), organizuojamos paskaitos „Pilies gatvės kultūriniai sluoksniai“ (lektoriai: archeologas dr. Kęstutis Katalynas, architektūros istorikė doc. dr. Marija Drėmaitė, Vilniaus tyrinėtojas Darius Pocevičius).

Iš istorinėje atmintyje įstrigusių vilnietiškojo paveldo inkluzų dėliojančią įsivaizduojamąją visuomenę, nusiaudžia jos miestietiškos kultūros ir buitės praktikų tinklai, kurie kiekvienai gatvei suteikė savitą *forma vivendi* – miesto vizionieriškus sumanymus ir pragmatiškus poreikius atliepiančią gyvenimo formą. Ją retsykiais koreguodavo gaisrai, karai bei kitos neišvengiamos aplinkybės. Tokius likimo vingius atspindi gatvių chaotiškas urbanistinis audinys, jų architektūros

samplaika, kuri dažniausiai pasitelkiama reprezentuoti miestą. Tačiau Vilnių identifikuoja ne tik matomų mūrų sienos, bet ir jų absorbuotos čia gyvenusių patirtys: idėjos ir tikėjimai, pareigos ir prievolės, materialiniai interesai, mokslinis darbas ir kūryba, komercinė veikla ir kasdienybės rutina. Savi, svetimi, kunigaikščiai, kariai, dvasininkai, amatininkai, prekeiviai, valkatos ir kiti laimės kūdikių ar nevykėlių mynė takus, kurie su laiku virto gatvėmis. Po kiekvienos senjo miesto gatvės grindiniu slypi ne vienas kultūrinis sluoksnis – iš pamestų daiktų, nukritusių šiukšlių ir šiaip žemėje užsilikusių gyvenvietės liekanų susidarė įmantriausi piešiniai, kurie šiandien vykdo jiems nenumatytą misiją – liudija tai, ką dengia praeities ūkanos: taip, čia ne vienos kartos ir tautos gyventa.

Pirmoji projekto paroda atskleidžia Pilies gatvės, kuri jau XIV amžiuje buvo reikšminga miesto gyvenimo erdvė, savitumą. Čia, Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino rezidencijos prieigose, apsigyveno jo pakviesti amatininkai ir prekeiviai, sostinės pareigūnai, o įvedus Lietuvoje krikščionybę, čia kūrėsi ir Vilniaus vyskupijos dvasininkai. Iš kilo katalikų parapijinė Šv. Jonų bažnyčia, statydintos stačiatikių cerkvės, vėliau šalia glaudėsi ir protestantų maldos namai. 1387 m. miestui suteikta savivalda (Magdeburgo teisė) gatvėje ilgam įvietino ištisas šeimų kartas. Lietuviai, lenkai, rusai bei kitų tautų kilmingi ir nekilmingi miestiečiai susiejo savo ateitį su Pilies gatve. Gatvėje įsitvirtino ir mokslo židinys – 1579 m. Vilniaus jėzuitų kolegijos pagrindu įsteigtas Vilniaus universitetas, kurio pastatų ansamblis užėmė nemažą gatvės dalį. Taip gatvė pritraukė profesorius ir studentus, poetus ir dailininkus. Tarpukariu ir sovietmečiu gyventojų kontingentas kito, tačiau senosios gatvės dvasia išliko. Pilies gatvės XIV–XX a. gyvenimą atspindi ekspozicinės temos: „Iki Didžiosios gatvės“, „Iki didžiųjų gaisrų“, „Iki Didžiojo karo“, „Iki didžiųjų permainų“, kurias lydi kontekstinė įvykių chronologija.

Ši paroda yra viena galimų interpretacijos versijų, socialiniu ir kultūriniu aspektais skrodžianti dar vis gyvą mamutą, siekiant patirti akistatą su neaprepiama praeitimi.

Paskaitų ciklo „Pilies gatvės kultūriniai sluoksniai“ tvarkaraštis:

rugsėjo 27 d. 17 val.

archeologinis pjūvis, lektorius – archeologas dr. Kęstutis Katalynas

spalio 18 d. 17 val.

architektūrinis pjūvis, lektorius – istorikė doc. dr. Marija Drėmaitė, VU Istorijos fakultetas

lapkričio 8 d. 17 val.

socialinis pjūvis, lektorius – Vilniaus tyrinėtojas Darius Pocevičius

Paskaitos nemokamos, be išankstinės registracijos.

Ekskursijų lietuvių kalba tvarkaraštis:

rugsėjo 21 d. 17.00

rugsėjo 22 d. 12.00

rugsėjo 28 d. 17.00

rugsėjo 29 d. 12.00

spalio 5 d. 17.00

spalio 6 d. 12.00

spalio 26 d. 17.00

spalio 27 d. 12.00

Ekskursijų anglų kalba tvarkaraštis:

rugsėjo 22 d. 14.00

rugsėjo 29 d. 14.00

spalio 6 d. 14.00

spalio 27 d. 14.00

Ekskursijos nemokamos, registracija: tel. +370 687 71586, ir el. paštu: gidai.vpg@gmail.com

Pagrindiniai parodos partneriai – eksponatų skolintojai: Lietuvos centrinis valstybės archyvas, Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka, Lietuvos valstybės istorijos archyvas, Marijos ir Jurgio Šlapelių namas-muziejus, Vilniaus universiteto biblioteka, Vilniaus universiteto Gyvybės mokslų centro Zoologijos muziejus, Vilniaus universiteto muziejus.

Eksponatus skolino: Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, Lietuvos nacionalinis radijas ir televizija, Nacionalinis M. K. Čiurlionio dailės muziejus, Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai, Rokiškio krašto muziejus, Vytauto Didžiojo karo muziejus

Rėmėjai: Lietuvos kultūros taryba, UAB „Media Traffic“

Daugiau informacijos:

www.ldm.lt

Margarita Matulytė, tel. 8 659 57 533, margarita@ldm.lt

Donatas Snarskis, tel. 8 5 262 1883, donatas.s@limis.lt

Justina Augustytė, tel. 8 674 94053, justina@limis.lt